

Bemærkninger til Stabelstaden Fredericia's Privilegier af 11.marts 1682

- 1) Fredericias købstadsrettigheder.
  - 2) For at lokke folk til byen, blev man lovet 30 års skattefrihed.
  - 3) Disse rettigheder skulle ikke kun gælde danske borgere. Tilflyttere fra udlandet, der ikke nødvendigvis kunne få et borgerbrev i andre danske købstæder, var også velkomne for at befolke den nye by.
- 21) Denne paragraf giver Fredericia status af religiøs fristad. Dette omfatter alle af den kristne tro. Det vil i en 1600-tals kontekst betyde katolikker, calvinister, valdensere osv. Herudover fik jøderne også tilladelse til at slå sig ned og bygge en synagoge.
- 22) Fredericia fik desuden asylret.

Bemærkninger til Kong Christian Den Femtis Danske Lov 1683

Om religionen

Den eneste tilladte religion i den danske konges rige er den Augsburske konfession. Det vil sige den lutherske.

Om jøder og tatere

Jøder må ikke opholde sig i landet uden særlig tilladelse. Bøden er på 1000 rigsdaler.

Om vildfarende Lære, Guds Bespottelse og Troldom

Hvis man tilhører den papistiske religion (den katolske) kan man ikke arve, medmindre man omvendes til den lutherske tro. Det var i det hele taget gældende, at man som papist/katolik ikke måtte bo eller opholde sig i kongens riger. Skulle der findes nogen var straffen døden.

Bemærkninger til Privilegier viet til De Reformerte og forøget, både for dem, som allerede er etableret her, som for dem, som gerne vil etablere sig (1714)

2) Ed til kongen med lydighed og trofasthed.

3) De reformerte skal underkaste sig den gældende lovgivning.

4) De reformerte får tilladelse til at opføre og drive en skole. Lutherske børn må godt gå i skolen, men de må ikke undervises i anden religion end den lutherske.

7) Den reformerte kirke må have en klokke, men den må ikke bruges i forbindelse med gudstjenesten. Den må kun bruges som et ur, der markerer timerne.

9) De reformerte får skattefrihed for kirken og kirkens grund.

14) Forholdene beskrives her, når lutheranere og reformerte finder sammen i blandede ægteskaber. Vielsen skal finde sted i den lutherske kirke, og børnene skal opdrages luthersk. (Denne bestemmelse blev senere ændret lidt).

21) Særligt privilegium for at flytte til Danmark.

Bemærkninger til Udtog af de Reformertes Privilegier i Fredericia, dateret den 15. Novembr. 1720

Dette er et udpluk af de særlige privilegier, som de reformerte fik mod at bosætte sig i Fredericia i 1719/1720.

- 1) Præstens løn blev betalt af byen de første 10 år. De fik desuden tilladelse til at have deres egen dommer, som skulle bilægge stridigheder internt i den reformerte menighed. Denne ret blev dog aldrig brugt.
- 2) De reformerte fik anvist pladser, der var tomme inde i byen, og havepladser uden for byen. Dette gav en del stridigheder med byens øvrige befolkning, for visse af pladserne var allerede optaget.
- 3) De reformerte fik udleveret noget tømmer til at bygge deres huse i byen.
- 4) For at lokke gruppen til at bygge huse på de tomme pladser i byen, blev alle nye huse fritaget fra skatter og afgifter i 20 år.
- 5) Alle reformerte familier, som nedsatte sig permanent i Fredericia, blev fritaget for skatter og afgifter i 20 år. Hertil slap de for at lade byens soldater indkvartere hos dem (Indtil 1930'erne havde Fredericia ingen kaserne. Derfor boede de menige soldater i små soldaterkamre i byens huse. Dem skulle byens borgere stille til rådighed). De reformerte blev desuden fuldstændigt fritaget fra enhver militærtjeneste.
- 6) De reformerte fik det særlige privilegium, at de ikke skulle betale told af deres tobaksproduktion, når de rejste til København eller andre købstæder for at sælge det i 20 år. Ellers betalte alle en told af alle de varer, der blev indført til en by ved byporten.
- 7) Den samme told skulle også betales for møbler og lignende. Dette slap den reformerte gruppe også for.
- 8) Kommandanten for Fredericia Fæstning skulle sørge for de reformertes sikkerhed i byen.

Bemærkninger til Kongelig konfirmation af den reformerte gruppes privilegier i Danmark 1731

1: Indledningen er en typisk indledning til en kongelig forordning i 1700-tallet.

2: Det var essentielt, at alle aflagde en ed til den danske konge som deres suveræne herre, hvis de skulle bosætte sig permanent i hans rige.

3: Dermed lå også, at de danske love naturligvis skulle overholdes.

4: Den Augsburske konfession er den evangelisk-lutherske, som bliver praktiseret i Danmark. Med bestemmelserne i denne paragraf kan man diskutere, om der var tale om religionsfrihed eller religionstolerance – og var der forskel i 1700-tallet? Inddrag Danske Lovs bestemmelser om den ene tilladte religion. De reformerte havde ikke lov til at missionere og omvende folk fra den lutherske tro.

5: Den reformerte tro tillades, men ikke på bekostning af den lutherske.

7: Eksempel på, at den lutherske kirke havde eneret til blandt andet klokkeringning, der var et vigtigt kommunikationsmiddel inden moderne hjælpemidler som telefon, radio, telegraf osv.

8-12: Særlige privilegier til den reformerte gruppe i Danmark.

13: Særlige privilegier til den reformerte gruppe i Danmark. Deputerede: En særlig dansk myndighedsperson.

16-31: Særlige privilegier til den reformerte gruppe i Danmark.